

Uredništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 7, I. nadstropje. Rokopisov ne vrača.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštnino vred za celo leto 15 Din, za pol leta 7-50 Din, za četrt leta 3-75 Din. Posamezna številka 40 p

Poština plačana v gotovini.

ko knjigarnica
Ljubljana
Glasilo

KA STRAŽA

OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 7, I. nadstropje. Telefon šte. 7.

Inserati: Ena šeststolpna pettivrsta (prostor 3 mm visok in 42 mm širok) 50 p. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 40 p

6. šte. v.

Gornja Radgona, dne 10. februarja 1922.

IV. leto.

Kako je pravzaprav pri nas?

(Nadaljevanje.)
II.

Pod gornjim naslovom sem sklenil napisati nekaj člankov, ki naj z neizprosno stvarnostjo osvetlijo gnilobo današnjih razmer. Kakor sem že v zadnji številki povedal, ne poznam nobenih ozirov ne na desno in ne na levo ampak imam samo eno pred očmi: Občni blagor naše države, one zajednice ki nas družijo v eno veliko družino. V tem stavku je označena tudi smernica mojega javnega delovanja in ravno radi te smernice sem pristaš zdrave, razumne in stvarne kritike, katere namen je: ozdravljati, popravljati, zidati, graditi in dvigati!

Kako je pravzaprav pri nas, v državi godrnjavcev in nezadovoljnejšev, vemo sami. Če pa gremo v sebe t. j. če izprašamo svojo vest, pa si moramo priznati, da smo vsi skupaj, kolikor nas je — zelo slabi državljani.

„Dokaži nam to; dokaži nam to!“ mi kričijo od vseh strani. V duhu jih slišim, pa jim ponavljam: Pojdite na ceste, v gostilne, v žganjarne, v kavarne, v železniške vagone in poslušajte! Splošno zabavljanje nam je prešlo v meso in kri. Godi se nam menda predobro. Vsi ti zabavljači so učenci onega brezvestnega časopisja, ki ne ve razlikovati objektivne (stvarne) kritike od demagoškega, tendencioznega napadanja, katerega jedro je sovraštvo do vsega kar je v zvezi z jugoslovanstvom in z jedinstvenostjo v državi.

Poglejmo kako je napr. s kmečkim stanom, tem najmočnejšim stebrom naše države!

V splošnem je kmet uboga para, ki dela in dela. Njegova sreča je, da stavi njegov nepokvarjen razum vso nado na uspeh v delo svojih rok. To delo je dalo že svoj blagoslov. Življenje mi je dalo priložnost, ugotoviti, da si je ravno v Jugoslaviji posrečilo našemu kmetu, otresti se predvojnih dolgov. Redkokdo rabi posojila od petičnih privatnikov ali denarnih zavodov in le velikopotezne nabave prisilijo našega podjetnega kmetovalca, da si najme kredit, katerega pa vrne navadno tekom par mesecev. In kmet, ki ničesar nikomur ne dolguje, ali ni on kakor sam svoj kralj?! — To je povsod v naši državi. Celó v begluški Bosni se čuti seljak (kmet) svobodnim državljanom. On trdno veruje v evangelij: Zemlja je last onega, kateri jo obdeluje. In najsi gospoda v Beogradu „rešujejo“ vprašanje razdelitve zemlje kakor hočejo, eno je gotovo, da namreč vsa „porodničarska“, „koritarska“ itd. politika ne vbije sinu zemlje v glavo drugega prepričanja. In prav ima naš kmet, steber države, naš kmet ki je organiziran v Slovenski Ljudski Stranki, če se trdno drži svojega načela, da je s trudom potomstva svojega in s trudom svojih prednikov zaslužil svojo zemljo. Prav pa nimajo oni demagoški uredniki, ki ne razlikujejo pojma „država“ od pojma „politika“ ter begajo ljudstvo in uvajajo z nepreračunjenim pisanjem

jako čudne nazore o državi in njeni avtoriteti v širšo javnost. Kmet, trezen kakor je v svojem mišljenju bo lepe spomladi rekel čudni gospodi, ki „rešuje“ po svoje agrarno vprašanje, jasno besedo: Ali ima on pravico govoriti o zemlji in njeni delitvi, on, katerega predniki so napajali zemeljsko grudo s svojim znojem ali pa verižniška klasa, ki živi z lahkoto od žuljev in trudov kmečkega stanu.

Pa bo rekel kdo: Pozna se mu, da je „klerikalec“, zopet namiguje in uganja demagogijo. Gospodje! Imam prav ali nimam prav? Tu je mogoč samo en odgovor: Da ali ne. — Pojdimo dalje. Kmet-Srbijanec je velik revež. Vendar si je tudi on opomogel od skrajno bednega poveljnega stanja. Njega diči ista lepa lastnost, kakor našega seljaka: On dela. V delu je rešitev od vsega socialnega zla. In če bi kdo ponovno razpisal anketo o vprašanju, kaj je najbolj potrebno pri nas, bi morala vsa vprašanja izzveneti v refren: **Positivno delo na vseh poljih kulture in prosvete.** Samo delo bo ozdravilo gnilobo naših dni.

Ne rečem, da se po našem časonisju vedno-le po nepotrebnem kritizira; kajti kjer v grmu listje šušlja je gotovo nekaj: če ni zajec, je žaba ali slepič, vendar je vsega obsojanja vredna naravnost brezobrazna politika nekaterih listov, čigar uredniki dobro vedo, da pri nas pravzaprav ni tako, kakor oni pišejo!

Več stvarnosti! bodi nam smernica za naše delo potom časopisja.

(Dalje prihodnjic.)

Kaj je z železnico Maribor—Ljutomer?

Naši čitatelji vedo, koliko smo o tem za našo narodno mejo velevažnem vprašanju pisali. Ureditev te za nas prepotrebne železniške zveze v obliki že prakticiranega tranzitnega prometa bo velik korak naprej. Posledice ukinitve tranzitnega prometa smo svojčas opisali (M. Straža št. 46. I. 1921) in danes že čutimo iste v mnogo večji meri, kakor smo to kedaj slutili. V očigled ogromne škode na narodnem gospodarstvu obmejnih Slovencev je Jugoslov. klub ponovno interpeliral vlado o tem velevažnem vprašanju in imamo obmejni Slovenci zopet priliko, videti, kdo dela za ljudstvo in kdo samo govori prazne besede. Govor g. posl. Hohnjeca prinašamo v naslednjem izvirnem poročilu iz Beograda dobesedno:

Trgovska pogodba z Nemško Avstrijo mi daje povod, da izpregovorim nekoliko besed o nedostatku, ki ga je kriva Avstrija in ki se naša na tranzitni promet po železniški progi Maribor—Ljutomer.

Člen 5. trgovske pogodbe z Nemško Avstrijo določa tole:

„Tranzit je oslobodjen od unutrašnjih carina i sličnih dažbina i ne sme biti podvržen nikakvim nepotrebnim odugovlačenjima ili ograničenjima.“

Gospodje! Železnica iz Maribora do Ljutomera ima tri dele: 1. iz Maribora do Sent Ilja do Špilja. Ta teče po teritoriju naše države. 2. Od Špilja do Radgone, ki teče po teritoriju Nemške Avstrije. 3. Od Gornje Radgone dalje, ki teče zopet po našem ozemlju. To je unikum, ki ga je ustvarila mirovna konferenca v Parizu s tem, da je to obmejno železniško progo tako razdelila. Naši zastopniki v Parizu so opozarjali mirovno konferenco na velik gospodarski nedostatek take ureditve, pa so dobili odgovor, da konferenca ne more odstopiti od te razmejitve, ker baje to zahtevajo nacionalni momenti. Konferenca je pa dala slovesno

obljubo, da bo na tej progi ves tranzit svoboden, da bodo prosta vsa pota, vsi mostovi itd. Tako se nam je slovesno obetalo v Parizu in tozadevne določbe so bile tudi sprejete v mirovno pogodbo saintgermansko.

In kaj vidimo danes? Mi vidimo, da Avstrija, ki se dala na zunaj tako legalno in ki pri vsaki priliki tako slovesno zatrjuje, da natanko izvršuje vse svoje dolžnosti proti drugim državam, ne dovoljuje tranzita za našo državo na progi od Špilja do Radgone. Ta država, ki je majhna in odvisna od podpore drugih držav, se je postavila v pozo gospoda proti naši državi in ne dovoljuje tega, kar bi morala dovoliti po saintgermanski mirovni pogodbi.

Gospodje poslanci! Sedaj določi tudi člen 5. trgovske pogodbe z Avstrijo, da se bo vršil tranzit na progi Radgona—Špilje brez notranje carine, ne da bi bil podvržen nepotrebnemu zavlačevanju in omejevanju. Jaz bi rad vedel, ali bo sedaj otvorila Avstrija tranzitni promet med Špiljem in Radgono. Ta promet je bil za kratko dobo že odprt. In kaj se je takrat dogodilo? Inscenirali so se od strani gotovih nacionalnih elementov na meji neki nemiri, provocirali se izgredi in izražale so se pretnje, češ, da bodo neki elementi v slučaju, da se bo vršil na progi Špilje—Radgona tranzitni promet z našo državo, to stvar preprečili z raznimi nasilnimi sredstvi.

Gospodje! Ako nima nemškoavstrijska vlada na Dunaju in vlada v Gradcu toliko moči, da bi take izgrede preprečila, je to zelo slab testimonium za njo in za njeno državno moč in legalno postopanje. Mislim, da tiči za tem nekaj drugega: da namreč tiče za tem velike nacionalne aspiracije, ki jih ima ta država na dotična dele naše meje in menda tudi še na druge dele naše države, ki ležijo dalje za mejo.

Gospodje morate vedeti, da pomeni ukinitve tranzitnega prometa med Špiljem in Radgono veliko gospodarsko škodo ne samo za tiste kraje, ki leže ob meji, marveč za vse Slovenske Gorice, in za vse pokrajine na tej in oni strani Mure. Poudarjati moram, da so ti naši kraji popolnoma odtrgani od drugega sveta, ker nimajo železniške zveze. Oni bi lahko imeli železniško zvezo v slučaju, ako bi funkcionirala zveza med Mariborom in Ljutomerom, kjer bi morala Nemška Avstrija dovoliti svoboden promet na progi med Radgono in Špiljem. Toda Nemška Avstrija tega ne pusti. (Medklici: Naša vlada pa to mirno trpi.)

Dovolite mi, da navedem samo en slučaj, kako se dela našemu prebivalstvu ogromna škoda radi tega nagajanja Nemške Avstrije! Tovarni lepenke, ki sta v Ceršaku in Sladkem Vrhu, stojita, ker nima tranzitnega prometa in ne more spraviti svojih pridelkov na trg in ne dobavljati surovin. Radi tega je že več mesecev nad tristo delavcev brez dela in brez zaslužka.

Celo Prekmurje je popolnoma odtrgano od sveta. Prekmurci imajo do železniške postaje v Dolnji Lendavi 70—80 km. Če hoče kak siromak v Prekmurju prodati živino, jo mora, če jo hoče spraviti na železnico, terati 70—80 km daleč. In zakaj? Ker Avstrija ne dovoli, da bi se sprejemalo naše blago za tranzitni promet na postaji Radgona, ki je naravna sprejemna točka za Prekmurje na tej železniški progi.

Gospodje! To so razmere, katere moramo odločno grajati, ker povzročajo našemu narodu ogromno gmotno škodo.

Tudi Ljutomer visi čisto v zraku. Ta trg je popolnoma odtrgan v prometnem oziru od drugega sveta, ker ne funkcionira tranzit med Špiljem in Radgono. (Poslanec Žebot: In celo Mursko polje) vse Mursko polje in za vse Slovenske Gorice.

Jaz se čudim, kako da ni imela naša vlada, zlasti ministrstvo zunanjih zadev, do sedaj toliko avtoritete, da bi bila izposlovala vpostavitve tranzitnega prometa na omenjeni progi. Ta promet nam je zajamčen v saintgermanski mirovni pogodbi, zajamčen nam je sedaj v 5. členu trgovske pogodbe z Nemško Avstrijo. Jaz sem sedaj res radoveden, ali bo vsaj sedaj vlada avstrijske republike končno vendar dovolila tranzitni promet. Čudim se, kakor sem rekel, da naša vlada ni imela do sedaj tolike energije, da ni vrgla na tehtnico svoje avtoritete in svoje moči, da bi bila to izposlovala. (Posl. Žebot:

Za nas Slovence se ne zmeni.) Zato zahtevam odločno, v imenu ne samo naših obmejnih krajev, ampak cele naše pokrajine, da stori naša vlada svojo dolžnost in da se čim najpreje upostavi tranzitni promet med Radgono in Špiljem. (Ploskanje na desnici.)

Zakaj pada naša valuta?

Državniki in nacionalni ekonomski celega sveta si razbijajo glave, kako naj potem vojne opustošeni svet gospodarsko zopet dvignejo. Naši državniki in politiki pa nikakor ne marajo uvideti, da je narodno gospodarstvo temelj države, ter da je vsa bodočnost naroda odvisna od poljedelstva, od produkcije, normalnega prometa ter notranjega miru in reda v državi. Glavno jim je, da ostanejo na vladi.

Na kak način se je n. pr. izvajala pri nas agrarna reforma? Popolnoma površno in s splošnim neznanjem. Krasni gozdovi, njive in travniki so se jemali veleposestnikom, toda niso se delili med ljudi, ki znajo zemljo obdelovati, ampak med ljudi, ki nimajo o poljedelstvu nobenega pojma, niti volje za to. V virovitiški županiji se je veleposestnikom odvzeta zemlja dala v obdelovanje največ vojnim dobrovoljcem. Razen zemlje so dobili tudi seno, slamo in gospodarsko orodje. A kaj so napravili ti dobrovoljci? Mnogi so razprodali vse, kar se je dalo razprodati, a zemljo so dali v zakup okoliškim kmetom, ki sedaj gledajo, da jo čim bolj izkoristijo. V racionalnem gospodarstvu in o gnojenju ni nobenega govora. Na ta način nabrani denar so dobrovoljci do zadnjega beliča zapili in se raztepli na vse vetrove. Danes leži vse polno zemlje neobdelane in zapuščene. Pred leti se je izvažalo v Virovitici in Suhem Polju po 1200 do 1500 vagonov pšenice letno, a danes se naklada na vsaki postaji samo okrog 100 vagonov.

Tujci, ki prihajajo k nam, uporabljajo sigurno vsako priliko, da inozemstvu obrazložijo naše razmere in ni treba, da pri tem lažejo, ampak treba je govoriti samo resnico, pa je pokopan naš kredit v inozemstvu.

Naš promet je vsak dan slabši. Imamo dovolj pragov, da popravimo proge, dovolj vagonov, samo racionalnosti nam manjka. Nimamo niti najprimitivnejših delavnic za popraviljanje vagonov, a vagoni, ki se popravljajo v inozemstvu, leže tam, ker jih nam inozemstvo noče dati dokler ne bodo stroški poprave plačani. In mesto da bi država zidala potrebna stanovanja za svoje uradnike, najsi bo tudi lesena, uporablja za to vagonne že cele tri leta. Z lokomotivami je ravnatoko.

Žetev je dobro izpadla, toda uradna poročila govore v svetu, da je naša žetev zelo slaba, kuruza ničvredna, stanje brezupno.

Upravo hočejo s silo centralizirati, a za centralizacijo nimamo sposobnih uradnikov. A če se centralizem izvede, bo nastal pravi kaos, ki bo položaj še poslabšal. Vladni politiki pa delajo po svoje, oni mislijo, da bodo s tem utrdili narodno in državno jedinstvo, a pehajo državo in narod v prepad.

Vse to vé inozemstvo — a mi se čudimo, da naša valuta pada!

Kako se obvarujemo influence ali španske bolezni?

Po došlih nam poročilih iz sosedne avstrijske republike, razhaja tam španska bolezen ali bolje influenza v zelo velikem obsegu in je prvi val te nalezljive bolezni zadel že tudi Slovenije. Ta bolezen prihaja iz Avstrije in Nemčije. Kakor se poroča iz raznih krajev se je ta bolezen ob naši severni meji grozno razpasla, tako, da ni hiše, kjer bi ne ležal eden ali več bolnikov. Po zdravniških zatrdilih bolezen sama na sebi ni nevarna, pač pa lahko postane nevarna, če se ji pridruži kako vnetje bodisi pljučno, možgansko, mrensko itd. Da obvarujemo ljudstvo vsaj deloma od nesreče prinašamo naslednje navodilo:

Bolezen se pojavlja po mestih in po deželi najbolj seveda tam, kjer pridejo ljudje v večji meri v osebni kontakt (dotik). Iz zdravniških krogov pa se nam zatrjuje, da je influenza topot lahke narave, brez posebnih komplikacij in da zlasti nima za posledico pljučnice, ki je v prejšnjih letih, posebno pa leta 1918. in 1919. zahtevala mnogo žrtev.

Kakor izvaja zdravstveni nadzornik dr. E. Mayer v svoji informativni knjižici „Nalezljive bolezni“ (knjižica se dobi v knjigarni Panonija), bolezen povzročajo influenčni bacili. Okužitev se izvrši tako, da pri-

dejo ti bacili, ki jih vdihamo s kapljicami sline bolnega človeka, v nos in sapnik ter povzročijo bolezen. Bacili sami ostanejo na zraku zelo težko virulentni, zato upravičeno domnevamo, da se širi bolezen po kontaktu od človeka do človeka.

Epidemije influence se pojavljajo ponajveč jeseni, pozimi in spomladi. V zadnjih 400 letih so bile velike epidemije po vsej Evropi. Ena izmed največjih je bila v zadnjem času leta 1918. in 1919.

Inkubacija pri influenci traja dva do tri dni. Bolezen se prične z vročino do 40%. Bolniki dobe bolečine v čelu in križu; pojavi se jako močan nahod in vnetje očesnih veznic. Mandelja v vratu nekoliko otečeta; bolniki kašljajo, včasih se pojavi okoli ust izpuščaj; jezik je obložen, tek slab. Bolniki kašljajo zaradi katarja, ki se napravi v sapniku. Telesna toplota ostane na prvotni višini, večkrat pa se tudi menja. To stanje traja tri do sedem dni. V težjih slučajih se pridružijo močne bronhitide, ki se lahko razvijejo v pljučnico in vnetje rebernice. Vročina ostane precej visoka; bolniki dobe tudi delirije. Včasih se pridruži tudi vnetje možganskih oken in pojavijo se tudi duševne motnje. Dostikrat zapusti influenza nevrastenijo. Pripeti se tudi, da pri influenci oslabi srce in da mučijo bolnika srčne slabosti leta in leta. Lahki slučajji influence končajo skoro vedno dobro. Influenca pa postane nevarna, če se pojavijo druge komplikacije.

Da se po možnosti obvaruje infekcije (okužitev), se občinstvo opozarja, naj se ogiblje ognjišč, kjer se pojavlja ta bolezen. To svarilo velja predvsem onim, ki so slabotni, slabokrvni ali v višji starosti, otrokom in ljudem s kroničnimi nahodi in kašljem. Zlasti se influenza lahko prenese na ta način, da bolnik okašlja zdravo osebo.

Kot dobra preventivna sredstva, da se ljudje obvarujejo infekcije, priporoča znani docent dr. Matko: zmerno življenje, dobro prebavo, pridno izpiranje ust, snaženje zob in podobno. Naj se ne obiskuje javnih shajališč, kjer se zbira mnogo ljudi. V slučaju obolenja naj se bolnik hitro vleže in naj pokliče zdravnika, ki mu olajša bolečine pri kašlju in da mu primerne nasvete, da se izogne komplikacijam, ki so mnogo nevarnejše kot bolezen sama.

Svariti je treba občinstvo se posebej pred nezmisljenim popivanjem žganja, vina in drugih opojnih pijač. Pijančevanje slabi telo. Pri influenci je torej kot pri vseh boleznih najboljša zmernost. Proti želji naj uživajo bolniki gorak čaj, toplo mleko, toplo radinsko slatino, toplo limonado in juho.

Na vprašanje, kaj misli o velikih dozah salicila, je odgovoril docent dr. Matko, da se salicil ordinira navodno v polgramskih dozah vsako tretjo uro. Proti vročini naj se dajejo obkladki s prestano vodo okoli prsnega koša in trebuha trikrat na dan. Pri slabotnih ljudeh pa je treba opreznosti glede dobe obkladkov, ker bi predolgotrajni obkladki utegnili pri njih delovati škodljivo.

Delo naših poslancev.

Nova podražitev tobaka. V finančnem odseku je napovedal zastopnik drž. monopolov, da se tobak zopet podraži. Poslanec Jugoslov. kluba župnik Klekl se je zavzel za to, naj bode vsaj cenejše vrste tobaka, posebno piparski, izvzete iz podražitve. Njegov predlog je bil sprejet.

Proti monopolu na sol in vžigalice. Poslanci Jugoslov. kluba so v finančnem odboru odločno nastopili za to, da se odpravi monopol na sol in vžigalice. Ta monopol samo podražuje prebivalstvu ta dva nujna predmeta, a država ima pri vsem tem še izgubo. Zato je edino pametno, da se ta dva monopola takoj odpravita.

Za naše vojake. Poslanec Jugoslovanskega kluba prof. Sušnik je stavil na vojnega ministra odločno vprašanje zaradi slabega postopanja z našimi rekruti. Fantje so se ravno za božič cel teden vozili po železnici na svoja mesta, in sicer v nezakurjenih vagonih. V vojašnicah so morali tri tedne hoditi v lastni obleki, spati na golih tleh in v nezakurjenih sobah. Nesnaga po vojašnicah je strašna, naši fantje morajo pasti uši. Hrana je nezadostna in slaba, postopanje surovo. Poslanec zahteva, naj voj. minister takoj ukrene potrebno, da se te nedopustnosti odpravijo in odredi najstrogo preiskavo o dosedanjih krivicah.

Za tranzitni promet na progi Špilje—Ljutomer je govoril poslanec g. dr. Hohnjec. Govor prinašamo kot drugi članek. — Rok za plačanje o.d.n. naznanitev dohodarine je na interpelacijo poslancev Jugoslov. kluba (dr. Hohnjec) podaljšan do 28. februarja.

Uprava v Prekmurju. Poslanec Jugosl. kluba g. Klekl je vložil 6 vprašanj na prizadeta ministrstva zaradi uprave v Prekmurju, in sicer zaradi kršenja šolske avtonomije, zaradi vojaške nastanitve v šoli v Dol. Lendavi, zaradi visoke carine na delavske obleke in zaradi razmer na veleposestvih grofa Esterhazija.

Za most čez Muro pri Veržeju. Poslanca Jugoslovanskega kluba dr. Hohnjec in Klekl sta ponovno posredovala pri ministrstvu za javna dela, da nujno dovoli kredit v znesku 2 in pol milijona kron za zgradbo mostu čez Muro pri Veržeju.

Novi papež izvoljen.

Po sklepu uredništva smo dobili vest, da je izvoljen za najvišjega cerkv. poglavarja katoliške cerkve milanski nadškof kardinal Achilles Ratti, ki si je izbral ime Pij XI. Več poročamo prihodnjič.

Tedenske novice

Tudi carjev brat od boljševikov umorjen. Berlinsko časopisje objavlja točne podatke, da je bil edini carjev brat knez Mihajlo Aleksandrovič tudi od boljševikov umorjen. Umor so boljševiki izvršili meseca julija 1918 v mestu Perm.

Spomenik, ki ga je postavilo nekatoliško prebivalstvo v Carigradu + papežu Benediktu XV. v znak hvalečnosti za vse dobrote, ki jih je Benedikt izkazoval med vojno brez pristranosti vsem narodom, je bil svečano odkrit v nedeljo, 11. dec. minulega leta. Slovesnost so počastili poleg dednega princa in njegove žene vsi drugi člani vladajoče hiše, ministri, dostojanstveniki ter zastopniki vnanjih držav. Prav tako so bili navzoči ne le episkopat zedinjenih Grkov, ampak tudi zastopniki vseh drugih veroizpovedanj — in nepregledna množica občinstva.

Na šest porok je prišla ena ločitev leta 1919 v Ameriki. Največ se je ločilo takih zakonskih, kateri še dve leti niso skupaj živeli. Povod ločitvam so dali večidel surovost, brezbriznost za domače ognjišče.

Čuden slučaj — slepec izpregledal. Kakor poročajo osiješki listi, je pred 15 leti občinski zdravnik dr. Kazimirovič popolnoma oslepel in je stopil v pokoj. Pred nekaj dnevi se je šel sprehajati, pri tej priliki pa mu je vsled ledenih tal spodrsnilo, da je padel. Ko so ga mimoidoči pobrali, je ves vesel konstatiral, da zopet vidi. Res jako zanimiv slučaj.

Nova bolezen. Zadnje tri mesece se pojavlja v Ljubljani in tudi drugod, pri moških kadilcih nova kožna bolezen, ki trdovratno kljubuje zdravljenju, dokler se ne odstrani vzrok. Večinoma se pojavi na stegnu kožno vnetje, ki se čisto razširi tudi po rokah, obrazu in okoli trepalnic. Vnetje povzroča močno srbenje, koža razpoka in se lušči. Dognalo se je, da so vzrok teje boleznj škatljice od vžigalic, ki vsebujejo na vžigalnih ploščicah neko strupeno snov (fosfor-seskvisulfid). Po dosedanjih poskusih se je pokazalo, da povzroča to bolezen fabrikat tvornice za vžigalice v Osijeku. Bolezen se najpreje javi na takih mestih telesa, kjer je škatljica bila shranjena v žepu, zlasti v hlačah in telovniku.

Velika povodenj v vardarski kotlini. Vsled dežja in snega je Vardar silno narastel in preplaval vso kotlino pri Velesu. Mostovi so razdrti, istotako velik del železniške proge. Podirajo se tudi slabše zidane hiše. Več vasi je popolnoma pod vodo. Ljudje beže v gore. Mnogo oseb je utonilo, posebno veliko pa živine. V Skoplju se pripravlja akcija v velikem obsegu.

Katoliškemu ljudstvu v Jugoslaviji. Češkoslovaški Orel pripravlja za letošnje poletje velik orlovski tabor v Brnu, glavnem mestu Morave. Orlovski tabor v Brnu leta 1922 bo ne le prvi tabor celokupnega češkoslovaškega orlovstva iz republike ter inozemstva, ampak bo obenem tudi II. slovanski orlovski tabor. Tabor se bo vršil v ogromnih dimenzijah. Čsl. Orel združuje v sebi na 120.000 članov, članic in naraščaja. Trajalo bo v glavnem od 11. do 15. avgusta 1922, v predhodnih nedeljah pa se bodo vršile tekme in tabori naraščaja in dijaštva. — S taborom bodo združeni tudi veliki shodi in slavnosti katoliškega ljudstva Čehoslovaške, inozemski gostje pa bodo imeli priliko videti najvažnejše kraje republike in dobiti vpogled v češkoslovaške razmere. — Češkoslovaški Orel bratsko in pristrčno zove k tem slavnostim vse zavedno katoliško ljudstvo Jugoslavije in trdno upa, da bo tudi letošnji orlovski tabor v Brnu mogočna manifestacija pobratimstva dveh najbližje si stoječih slovanskih narodov. — Na svidenje v avgustu 1922 na tleh Velike Morave

sv. bratov Cirila in Metoda! Zdar Buh! Predsedstvo čl. Orla. — P. n. Izlet v Brno organizira in vse informacije daje Jugoslov. orlovski zveza v Ljubljani, Ljudski dom! Obisk 400 katoliških Čehoslovakov 1. 1920 v Mariboru smo dolžni dostojno vrniti. Kdor ne more iti sam, naj gmotno ali vsaj moralno podpira druge kot zastopnike ljudskih organizacij. Bog živi! Pripravljalni odbor za izlet v Brno 1922.

Dopisi.

Gornja Radgona. (Razglas.) Ker se je pri tukajšnjem uradu opazilo, da se nekatere stranke nemške narodnosti v treh letih obstoja naše države niso potrudile, da se nauče slovenskega jezika, se s tem daje na znanje, da se bode odpravljalo stranke, katere niso zmožne uradnega jezika, le, ako dovedo seboj tolmača.

Carinarna G. Radgona.

G. Radgona. (Požar.) V nedeljo, dne 5. t. m. zvečer med 1/2—9 uro je izbruhnil na do sedaj nedognani način požar; nastal je pri svinjah in v kratkem času upepelil Neži Lasbaher hišo in malodane vse imetje. K sreči se je mogla rešiti obleka in nekaj gotovine. Svinje so zgorele in dve breji kravi sta se morali na licu mesta zaklati. Nesrečna pogorelka je vredna vsestranske podpore od strani občinstva. Zavarovalnica je le malenkostna. Ob tej nenadni nesreči se opozarja javnost, da revidira (pregleda) svoja zavarovanja ter varuje svoja poslopja za razmeram primeren znesek in pri kaki domači zavarovalnici. Najbolje pri Vzajemni zavarovalnici, za katere sprejema tudi Posojilnica v G. Radgoni prijave.

Gornja Radgona. (Zahvala.) Podpisana se zahvaljujem tem potom vsem, ki so ob priliki grozne nesreče požara, ki je uničila vse moje imetje — pomagali, da se je vsaj nekaj rešilo. Posebno se zahvaljujem tukajšnji požarni brambi za požrtvovalen nastop, nadalje gospe Leskošek, gg. Zangl, Zmor, Vončina in Logar ter vsemu orožništvu za pomoč pri reševanju živine. Še enkrat pristrčna hvala vsem in Bog povrni! — Neža Lasbaher.

Gornja Radgona. (Prireditve.) Dekliška zveza župnijo Sv. Peter priredi ob priliki svojega rednega občnega zbora v dvorani Posojilnice — v nedeljo, 12. svečana po večernicah šaloigro „Čarovnica“ v 4 dejanjih. Vstopnina: I vrsta (1—30) sedeži po 3 din., II vrsta (30 do 50) po 2 din., ostalih 100 sedežev po 1 dinar; stojišča po 50 para. Prijatelji kmečke ženske organizacije iskreno vabljeni!

Na naslov poštne uprave. Glasom številnih pritožb iz okoliša poštne uprave Sv. Jurij ob Ščavnici se naš list tamkajšnjim naročnikom zelo neredno in netočno dostavlja. Več števil kar izostane. Pozivamo poštno upravo, da uvede najstrožjo preiskavo in podvzame korake za odpravo tega nedostatka, sicer se bomo morali obrniti na višje mesto. Za danes samo toliko; pri prvi ponovni pritožbi pa bomo odprli črno knjigo gotovega junaka.

Kmetijski list — zagovornik naših narodnih nasprotnikov. Malo odgovora „Kmetijskemu listu“. Izkušnja nas uči, da se Vam ne splača odgovarjati. Svoječas, ko je naša „Murska Straža“ — ki je seveda vam trn v peti — poročala o kanibalskem obnašanju neke samostojne vodilne „ličnosti“ ste bili toliko nestvarni, da se način kritike „M. Str.“ imenovali — culukafski. Ko Vam je list odgovoril stvarno in resno, — (javnost je takrat čakala Vašega odgovora) ste molčali. Tudi to je taktika, seveda patentirano samostojna. Sedaj pa ste šli na led nekemu precej prismojenemu nemškutarju, pa se zavzimate za to, da dela „M. Str.“ krivico! Jezi vas, da je Murska Straža res glasilo vseh obmejnih Slovencev in nima prijazne besede za renegatsko nemškutarijo tu ob meji. Za resnost lista se ne bojte, saj „učeni“ dopisnik (kakor sam pravi) ne more lista upoštevati. Upošteva se pa list še marsikje drugod in razkritja lista so razsvetila naše ozračje prav temeljito. To vas seveda jezi. Sedaj pa — ko smo javnost opozorili na to, kdo bo zdraviliški vodja in smo po zanesljivih virih izvedli, da se za to mesto potegujejo Werner Höhn, ki je v času koroških bojev služil pri nemškoavstrijski armadi in se po drugi verziji trudi znani renegat Dr. Kamnikar, da spravi na to mesto dr. Soltisa — ste razburjeni, je vaše „jugoslovanstvo“ ranjeno. O tem, po vašem mnenju nevažnem pojavu piše marib. „Tabor“ v svoji 29. številki od 5. februarja t. l. dobesedno:

— **Radinsko zdravilišče.** „Murska Straža“ poroča, da bo prevzel vodstvo zdravilišča in kopalnišča v Radincih medicinar Werner Höhn, ki se je na Koroškem vojskoval proti jugosl. četam v bataljonu visokošolcev. Druga verzija pa pravi, da hoče znani dr. Kamnikar postaviti na to mesto svojega agenta dr. Soltisa, da bi imel potem ugodnejša tla za svojo nam sovražno propagando. — Opozarjamo vladne kroge na te vse-nemške mahinacije ob meji in zahtevamo, da se brezpogojno in že v kali zatro. Radinci so važna postojanka ob

Muri, zato je potrebna največja pozornost!

No, „učeni“ dopisnik kmet. lista, nikar se ne hudujte nad demokratskim listom, kateremu smo mi iz srca hvaležni, da je zadevo spravil še dalje — morda do merodajnejših ušes kakor so vaša. Naše mnenje je, da podjetje, ki bi take elemente sprejelo na svoja vodilna mesta, spada pod državno nadzorstvo ali pod sekvesturo! Oblast že ve, zakaj verjame našim razkritjem. Dosedaj so bili naši podatki vselej točni in še celo preveč točni. Obetate nam brezobziren boj glede našega delovanja ob meji! Na plan! Ne bojimo se vas, ker vsak vidi naše trudapolno in naporno, a hvalabogu uspešno delo. — Tudi bomo oblasti povedali, kje naj išče slike Karla in Zite in ko bo prišel orožnik zopet v Radince, se boste jezili na oblast, ker uboga Mursko Stražo, katere se oklepamo obmejni Slovenci. —

Vsem čitateljem in dopisnikom: Ker se je pred sklepom uredništva nabralo preveč gradiva in inseratnih naročil, smo morali podlistek in mnogo druge snovi odložiti za prihodnjič.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ **lilijno mlečno milo** najboljše blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 98 K.

„Elsa“ **obrazna pomada** odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore, itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

„Elsa“ **Tanochina pomada za rast las** krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K. **Prodajalci** ako naročijo najmanj 12 kosov od ednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 15 Kr.; Brkomaz 8 Kr.; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatljah 30 Kr.; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 Kr.; puder za gospe v vrečkah 5 Kr.; zobni prašek v škatljah 7 Kr.; v vrečkah 5 Kr.; Sachet dlšava za perilo 8 Kr.; Schampoon za lasi 5 Kr.; rumenilo 12 listkov 24 Kr.; najfinejši parum po 40 in 50 Kr.; Močna voda za lase 58 Kr. Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Eisatrg št. 326, Hrvaško.

Hranilnica in Posojilnica v Radincih deluje z uspehom ob meji!

r. zadr. z neom. z.

Skoro sem pozabil naročiti

cenik semenja

za sočivje, cvetlice, sadno drevje, korenjake ter za razne gospodarske in vrtnarske potrebščine, zato moram takoj ko pridem domov pisati na

Zadruga za proizvodnjo sjemenja Zagreb, Preradovičeva ulica 20, ki mi bo takoj poslala cenik zastoj in franko.

Pozor mlinarji!!

Proda se mlin na Ščavnici s 3 kamni tudi se dela olje iz vsake vrste semenja; mesi se z mašinom. Stoji pri okrajni cesti, stavljen 1899. leta, odaljen od železnice eno uro; zraven sta dva orala njive, več pove posestnica Trstenjak Maria pri Sv. Jurju ob Ščavnici pri Ljutomeru.

Kdor se poslužuje kakega oglasa (inserata), naj se sklicuje na to, da je istega čital v „Murski Straži“!

Denarja ni,

draginja je velika, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom — doma v svojem kraju s prodajo nekoga izdelka

gotovo do 100 kron na dan zaslužiti, mi pošljite v pismu svoj natančni naslov in znamko za odgovor. — Josip Batič, Litija.

8000 prvovrstnih

korenitih trt „Šmarnica“ proda Antonija Štuhec (Bolkova) Terbegovci 1. p. sv. Jurij ob Ščavnici.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. zadr. z neom. z.

sprejema **hranilne vloge** ter jih obrestuje po **4%**

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje **posojila** na vknjižbo, na poroštvo, menice, tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive; sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov; dela prošnje za vknjižbo posojil **brezplačno**; plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem; posreduje pri izmenjavi tujih **valut (tujega denarja)**, vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila; daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593.

Telefon št. 3.

2 volčja psa

čiste pasme, eden star 1½ leta, drugi 7 mesecev, dobra čuvaja, za prodati. — **Hildebrand, Slatina-Radinci.**

Klobuke

vsake vrste ima na prodaj **J. Postružnik** klobučar, Sv. Jurij ob Ščavnici.

Diamalt

Pozor, pekariji „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj-Stadlau v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo **Edvard Dužanec**, Zagreb, Skladišče **Strossmayerjeva ul. 10.**

Pristopajte k Jugoslovanski Matici!

Lep vinograd

v bližini Gornje Radgone, v izmeri preko 8 oral se skupno z gozdom in sadovnjakom proda.

Cena 600.000 kron.

Natančnejše podatke daje uprava „Murske Straže“

Obmejni Slovenci! Žrtvujte ob priliki društvenih prireditev kako svotico za Obmejni tiskovni sklad!

KORANIT

asbestni škrljavec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. **Tovarna v Karlovcu** (Hrvatska).

Glavno zastopstvo za Slovenijo

Fran Hočevar, Moste, p. Žirovnica, Gor.

Stavbeniki, podjetniki in vsi, ki hoče imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežu, toči, snegu, požaru in viharju zahtevajte oferte

Licitacija.

V **nedeljo, 12. februarja 1922** se bo prodajala na prostovoljni dražbi v hiši št. 7 na Spodnjem grisu v G. Radgoni

raznovrstna premična zapuščina

umrle rodbine drja. Gorički kot **razno pohištvo, stenske ure, podobe, kipi, svetilke, knjige, sodi, posoda i. t. d.**

Natančen popis premičnin in najnižja izklicna cena je razvidna iz seznama, nabitega na goraj navedni hiši.

Vsak zdražitelj ima celo kupnino takoj v gotovini plačati, zdražbane predmete pa istotako nemudoma odvzeti, ker se sicer za nje ne prevzame v nobenem oziru nikake odgovornosti.

Začetek dražbe ob pol 9. uri.

Ako do 12. ure ne bo končana, se prekine do ½2. ure popoldne in potem zopet nadaljuje.

Dražba se vrši natančno po vrstnem redu seznama ter se izjeme ne morejo dovoljevati.

Med za dražbo določenimi predmeti se nahaja velika dobroohranjena **srebrna ura pod steklenim pokrovom velike starinske vrednosti**. Ako najvišji ponudek za to uro ne doseže zaželjenega zneska se pridržuje pravica, domik odreči.

Vabilo

na

ustanovni občni zbor

gremija trgovcev za celo ljutomersko okrajno glavarstvo ali pa eventualno za celi Gornje Radgonski sodni okraj, ki se vrši dne 14. februarja 1922 ob 10 uri predpoldan v gostilni g. Albert-a Horvath v Gornji Radgoni.

Dnevni red.

1. Otvoritev ustanovnega občnega zbora s kratkim poročilom o potrebi trgovske organizacije.
2. prečitanje pravil,
3. vpisanje članov,
4. sprejem pravil,
5. volitev načelnika in odbornikov,
6. slučajnosti.

Vsak trgovec, ki se zaveda svojega poklica, se bo gotovo udeležil tega občnega zbora, ker zares bi bilo žalostno, da bi ostali trgovci ravno samo v ljutomerskem političnem okraju brez organizacije.

V slučaju, da se Ljutomeržani nebi hoteli priklopiti k naši organizaciji, bi lahko imeli v Ljutomeru podružnico. Posebno važno je za trgovce iz ljutomerskega okraja, da se tega zborovanja udeleže, kjer lahko stavijo svoje predloge.

K zborovanju naj vsakdo prinese seboj obrtni list kot legitimacijo.

Gornja Radgona, dne 30. januarja 1922.

Pripravljalni odbor.

Obrtna banka podružnica v Ljutomeru

vljudno naznanja, da je pričela s svojim poslovanjem **dne 10. februarja**, ter se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Nakup in prodaja deviz in valut po najugodnejšem dnevnem tečaju.

Obrestovanje vlog 4%; borzna naročila;

predujmi in krediti vsake vrste; eskompt

in inkaso menic; nakazila v tu- in inozemstvo; safe—deposits itd.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. in od 15.—17. ure.

Uradni prostori v hiši gospoda Fric Zemljič-a.

Račun ček. urada v Ljubljani št. 12.726.

Inter. tel. št. 2.